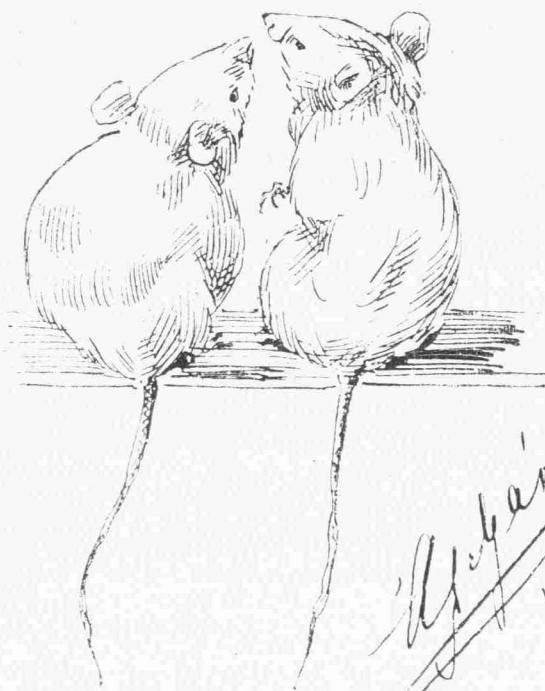

Η ΚΕΡΚΥΡΑ

Ὡς ρεῦμα πλατὺ, διανοίγῃν καὶ ζωογονοῦν τοὺς ὑπ' αὐτοῦ περιδρεχομένους τόπους, εἰσχωρεῖ ἡ Ἀδριατικὴ θάλασσα ἀνὰ μέσον τῆς χερσονήσου τοῦ Αἴμου καὶ τῆς Ἰταλίας. Ἀληθῶς εἰπεῖν, εἰς τὸ δυτικὸν αὐτῆς ὄριον, τὴν ἰταλικὴν

σίαν των ταύτην τὴν ἀπετύπωσαν πρὸ πάντων ἐπὶ τοῦ ἀνατολικοῦ αὐτῶν ὁρίου. Ἡ Ἀδριατικὴ θάλασσα ἐχαλάρωσε πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως δισκαλεύουσα τὸ ἀνατολικὸν αὐτῆς περιθώριον. Βαθέως εἰσχωροῦσαι ῥωγμαὶ καὶ κόλποι, ἐντε-

ΙΧΝΟΓΡΑΦΗΜΑ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΔΟΥΚΙΣΣΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ

ακτὴν, δὲν ἴσχυσε νὰ δώσῃ μορφήν εὐπρόσωπον. Κατὰ μέγα μέρος ὑπὸ βουνῶν ἐπιθαλασσίῳν κατεχομένη ἡ ακτὴ αὕτη, ἐνδεὲς λιμένων καὶ μονότονος, φαίνεται μᾶλλον ἀποτελοῦσα τὰ νῶτα τῆς χώρας, τῆς ὁποίας ὅλον τὸ πρόσωπον εἶνε ἐστραμμένον πρὸς τὰς δυσμικὰς παραλίας, ἃς διηνεκῶς λαξέουσα ἡ Τυρρηνικὴ θάλασσα ἐπρόικισε θαψιλῶς δι' ἀκρωτηρίων καὶ κόλπων, παρασκευάσας αὐτὰς οὕτω εἰς θέατρα τῆς παγκοσμίου ἱστορίας. Κατὰ τὸν αὐτὸν ἀκριβῶς τρόπον ἡ διαβρωτικὴ τοῦ Ἀδριατικοῦ ἐργασία ἀπέβη εἰς ὄφελος τῶν ἀνατολικῶν αὐτοῦ παραλίῳν, τῶν τῆς χερσονήσου τοῦ Αἴμου. Εἶνε δὲ τὰ μάλιστα ἄξιοπαρατήρητον, ὅτι καὶ ἄλλαι θάλασσαι τοῦ ἡμισφαιρίου μας τὴν ἐργα-

σίαν ἀπεσπασμένα νησώδη τεμάχια κεῖνται τὸ ἐν παρὶ τὸ ἄλλο, ἀδιάκοπον ἀποτελοῦντα σειρὰν, οὐχὶ δ' ἔνευ λόγου τὸ αὐστριακὸν ναυτικὸν μέρος τῶν καλλίστων αὐτοῦ δυνάμεων τὸ ὀφείλει εἰς ταύτας τὰς Δαλματικὰς παραλίας.

Περαιτέρω ὅμως πρὸς Νότον, ἀνὰ τὰς ακτὰς τῆς τουρκικῆς, Ἀλβανίας, ἡ εὐνοια τῆς θαλάσσης φαίνεται τὸ κατ' ἀρχὰς ἐκλείπουσα. Αἱ νῆσοι παύουσιν ἀναδυόμεναι τῶν κυμάτων, οἱ καλοὶ ὄρμοι σπανίζουσιν καὶ διὰ τοῦτο, ὅπως ἐν τῇ ἀρχαιότητι οὕτω καὶ σήμερον, τὸ πλησιέστατα τῇ Ἰταλίᾳ κείμενον σημεῖον τῆς χώρας δὲν κατέστη καὶ τὸ σπουδαιότατον τῆς συγκοινωνίας κέντρον. Ὡσαύτως ἀπὸ τοῦ μέρους τῆς Ἰταλίας τὸ Ὁτράντον, τὸ ὁποῖον ἀπέχει τῆς

Ἀλβανίας ὀγδοήκοντα μόνον χιλιόμετρα, δὲν ἔγινε δυνατόν νὰ χρησιμοποιηθῇ ὡς ἀφετηρία καὶ τέρμα τῆς ἀμοιβαίας τῶν χωρῶν ἐπικοινωνίας· ἀλλ' ἀνέκαθεν ἡ ἐπικοινωνία αὕτη παρέπιση κ' ἐγένετο ὁ κλῆρος τοῦ πολὺ πρὸς Βορρὸν κειμένου Βρενδισίου, μὲ τὸν ἐξαίρετον αὐτοῦ λιμένα. Ἐνθ' ὅμως τὸ πάλαι λόγοι πολιτικῆς καὶ συγκοινωνίας ἤγαγον τοὺς ἀρχαίους εἰς τὸ νὰ ἐκλέξωσιν ἐπὶ τοῦ ἐλληνικοῦ μέρους ὡς προπύλαιον τῆς χώρας αὐτῶν τὸ Δυρράχιον, τανὺν Ντουράτζο τῆς Ἀλβανίας, ἡ πορεία τῆς ἱστορίας ἀπὸ αἰῶνων ἤδη ἀπέκλεισεν ἡμῖν τὰς ἀκτὰς ταύτας, ἄλλην ἐπιβαλοῦσα διεύθυνσιν εἰς τὴν ὁδὸν τὴν συνδέουσαν Ἑλλάδα καὶ Ἰταλίαν. Ἡ εὐνοία τῶν περιστατικῶν, ἡ ὁποία ἀνὰ τὰς ἐλληνικὰς παραλίας διατελεῖ οὔσα τόσον ἀνεξάντλητος, δὲν ἔλειψε καὶ κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην. Ἐκεῖθεν τῆς ἀπὸ τοῦ Ἀδριατικοῦ κόλπου ἐξόδου, ἀρχίζει πάλιν ἡ θάλασσα τὴν διαβρωτικὴν αὐτῆς ἐργασίαν, δι' ἧς ἀπέσπασεν ἀπὸ τῆς ἡπείρου τὴν σειρὰν τῶν ἐρατεινῶν ἐκείνων νήσων, τῶν παρὰ τὰς ἐλληνικὰς ἀκτὰς παρατεταγμένων, αἱ ὁποῖαι κατὰ τὸ περιλαβάνον αὐτὰς πέλαγος, ὠνομάσθησαν *Ἰόνιοι Νῆσοι*.

Ὡς λιμὴν μεταβάσεως ὄφειλε κατ' ἀνάγκην νὰ ὀρισθῇ ἡ βορειοτέρα ἐξ αὐτῶν, ἡ τῇ Ἰταλίᾳ πλησιεστάτη, καὶ αὕτη ἦτο ἡ Κέρκυρα. Διὰ τούτου ὅμως δὲν ὥρισθη ἀκόμη ἐντελῶς ἡ κοσμοϊστορικὴ τῆς νήσου θέσις, οὔτε ἐν τῇ ἀρχαιότητι, οὔτε κατὰ τὸ ἐνεστώς. Διὰ τοὺς ἀκτοπλοοῦντας ἀρχαίους ἡ νῆσος ἦτο ὁ ἔσχατος, τὰ μάλιστα ἀσπάσιος σταθμὸς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ αὐτῶν πρὸς τὰς ἐν τῇ κάτω Ἰταλίᾳ καὶ τῇ Σικελίᾳ ἀποίκους πόλεις τῶν. Κατὰ δὲ τὸν μέσον αἰῶνα ὡς καὶ κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους, Βενετία καὶ Τεργέστη, οἱ σπουδαιότεροι λιμένες τοῦ Ἀδριατικοῦ, εὐρέθησαν θεῖα μοῖρα κείμεναι εἰς τὰς ἀπωτάτας βορεινὰς αὐτοῦ γωνίας· ὡς πρὸς τούτους λοιπὸν ἡ Κέρκυρα ἐπέχει θέσιν τοῦ πρώτου ἢ τοῦ τελευταίου ἀναπαυτηρίου τῶν πλεόντων εἰς πᾶσαν τὴν νότιον καὶ νοτιανατολικὴν τῆς Μεσογείου θάλασσαν. Τοιοῦτοτρόπως ἡ νῆσος, ἕνεκα τῆς θέσεως αὐτῆς καὶ τῶν περιστάσεων, κατέστη ἀρχαίθεν ἀληθὲς κέντρον ναυτικῆς ἐπικοινωνίας δι' ἧς ἄπασαν τὴν ἀνατολικὴν τῆς Μεσογείου λεκάνην, πυλὼν τοῦ Ἀδριατικοῦ πρὸς εἰσπλουν καὶ ἐκπλουν. Ἀνάγκη νὰ ἔχῃ σαφὴ περὶ τούτου ἰδέαν ὁ θέλων νὰ καταλάβῃ τοιαύτης νήσου τὴν ἱστορίαν, καὶ τὸν ἀποτυπωθέντα εἰς αὐτὴν χαρακτῆρα. Ἐκ τούτου θὰ κατανοήσωμεν διατὶ πᾶσα ναυτικὴ τῶν θαλασσῶν τούτων δύναμις πρὸς ἀπόκτησιν ταύτης τῆς νήσου ἔτεινε τὰς χεῖρας. Πρῶτον οἱ Κορίνθιοι, ἔπειτα οἱ Ἀθηναῖοι· κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα οἱ Νορμάννοι τῆς Σικελίας καὶ οἱ Βυζαντινοὶ ἐπὶ πλέον ἢ ἓνα αἰῶνα ἐμάχοντο ὑπὲρ αὐτῆς. Κατόπιν περιῆλθεν εἰς τὴν

κατοχὴν τῶν Ἀνζοῦ τῆς Νεαπόλεως. Τούτων καταπεσόντων, οἱ κάτοικοι προσφέρουσι τὴν νήσον εἰς τὴν ἰσχυρῶς ἀκμάζουσαν Βενετίαν. Πλέον τῶν τεσσάρων αἰώνων, ἀπὸ τοῦ 1386 μέχρι τοῦ 1797, ἔμεινεν εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν πάντοτε νικηφόρως διατηρούντων αὐτήν, καίπερ πολλάκις διεκδικηθεῖσαν ὑπὸ τῶν Ὁσμανλήδων, οἱ ὅποιοι ἀπὸ τοῦ 1466 κατεῖχον τὴν ἀπέναντι κειμένην Ἀλβανίαν.

Ὑστερον ἀπὸ τὴν ἐν Παρίσι εἰρήνην, μετὰ βραχεῖαν ἀμφιτελάντευσιν μεταξὺ γαλλικῆς καὶ ρωσικῆς προστασίας, ἐσχηματίσθη ἐκ τοῦ συνόλου τῶν ἐπτὰ νήσων ἡ «Δημοκρατία τῆς Ἑπτανήσου» τεθεῖσα ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἀγγλίας. Ἐπὶ πεντήκοντα σχεδὸν ἔτη οἱ λόρδοι ἀρμοσταὶ κατόκησαν ἐν Κερκύρᾳ, καὶ ὅμως ὁλονὲν ἰσχυρότερος καθίστατο τῶν Ἰονίων ὁ πόθος ὅπως ἐνωθῇ μετὰ τοῦ νέου Ἑλληνικοῦ βασιλείου. Κατὰ τὴν εἰς τὸν θρόνον ἀνάβασιν Γεωργίου τοῦ Α' τῷ 1863, οἱ Ἀγγλοὶ παρετηθέντες τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν παρεχώρησαν τὰς νήσους εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Εἰς τοὺς παραπλέοντας αὐτὴν ἡ Κέρκυρα ἐπιβάλλει ἀληθῶς εἰπεῖν μικράν τινα ἀπὸ τῆς ὁδοῦ τῶν ἀπόκλισιν, διότι ἡ ἐξωτερικὴ, δυτικὴ, ἢ πρὸς τὴν θάλασσαν ἐστραμμένη πλευρὰ, εἶνε ἄξενος καὶ ἀπροσπéλαστος ἐν Κερκύρᾳ ὅπως καὶ ἐν ταῖς ἀδελφαῖς αὐτῆς νήσοις, αἱ ὁποῖαι πᾶσαι σχεδὸν μόνον κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν αὐτῶν τὴν πρὸς τὴν ξηρὰν ἐστραμμένην πλευρὰν ἔχουσι φιλόξενον καὶ προκλητικὴν τῶν ἀκτῶν φυσιογνωμίαν. Ὡς πρὸς τὴν Κέρκυραν δ' ἀκριβῶς ἀποζημιούται τις μὲ τὸ παραπάνω διὰ τὸν μικρὸν γύρον ὑπὸ τῆς ἀπαραμύλλου γαλήνης καὶ ἀσφαλείας τῆς ἐσωτερικῆς ὁδοῦ. Τοῦτο στοχάζομαι ὅτι τὸ συνηθάνθη καὶ πᾶς ὅστις μετὰ τρικυμιώδη πλοῦν ἔκαμψεν εἰσπλέων εἰς τὰ ἀνὰ μέσον τῆς νήσου καὶ τῆς ξηρᾶς ὕδατα. Καὶ εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἄς μοὶ ἐπιτραπῇ νὰ ἐπισυνάψω τὰς ἰδίας ἐμοῦ αὐτοῦ ἐντυπώσεις.

Κατὰ τὰ τελευταῖα εἴκοσιν ἔτη ἔσχον τὴν καλὴν τύχην νὰ προσπλεύσω δωδεκάκις περίπου πρὸς τὴν Κέρκυραν. Ὡραιότατῃ μοὶ ἐφάνη πάντοτε ἡ ἀπὸ βορρᾶ προσέγγισις, ἢ ἀπὸ τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης. Δυστυχῶς ἐπ' ἔσχατων τὰ τοῦ αὐστριακοῦ Λούδ ἀτμόπλοια πλέουσι διὰ Βρεντησίου εἰς Κέρκυραν, ἐνθ' ἂν πρότερον ἔπλεον κατ' εὐθείαν ἀπὸ Τεργέστης ἀφικνούμενα εἰς τὴν νήσον ἐντὸς δύο ἡμερονυκτίων. Ὁ πλοῦς οὗτος, εὐθὺς ὡς ἀνεφαίνετο ἀριστερόθεν ἡ Ἀλβανία, ἀνελάμβανε μεγαλοπρεπῆ, δύναμαι νὰ εἶπω ἱστορικὸν χαρακτῆρα. Αἰγιαλὸς φαίνεται ὅτι λείπει, ἀπὸ δὲ τῶν κυμάτων ἀναδύονται οἱ πρόποδες τῶν ὄρεων, ὅπισθεν τῶν ὁποίων πυργοῦνται ἔτερα ἔτι ὑψηλότερα. Γυμναὶ καὶ φαλακρά εἶνε αἱ κλιτύες καὶ βράχεις, ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἴσα ἴσα ἐνέ-

χοῦσι τὸ μοναδικὸν ἐκεῖνο γραφικὸν τῶν διαγραμμάτων κάλλος, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὸ κύριον γόητρον τῶν ἐλληνικῶν ὁρέων. Τὰ κοκκινωπῶς στίλβοντα τοιχώματά των σπανίως διακόπτονται ὑπὸ φωτεινῶς λευκαζούσης ἀνθρωπίνης κατοικίας, εἴτε ὑπὸ τῆς ἀγρίας καὶ κατάντους κοίτης ὀρεινοῦ χειμάρρου, ὅστις ὡς φαινομενικῆς μόνον εἰσόδου θύρα, ἐξαίρει τὸ μυστηριώδες μεγαλεῖον τὸ αἰωρούμενον περὶ τὰ τραχέα καὶ δυσπρόσιτα ἐκεῖνα ὕψη. Ὑπάρχει τι ἐν τοῖς ὅρεσι τοῖτοις τὸ παραδόξως πῶς προσελκύνον σύναμα καὶ ἀπειρόγον. Ἀναμφιβόλως ἡ μαγεία τῶν μύθων, ἡ ὁποία δι' ἡμᾶς τοὺς Ἑσπερίους περιβάλλει πᾶν τεμάχιον τῆς Ἀνατολῆς—καὶ ὅταν αὐτὸ οὐχὶ γεωγραφικῶς, ἀλλὰ μόνον διὰ τοὺς κυριαρχούντας αὐτοῦ ἀνήκει εἰς τὴν Ἀνατολὴν—συμβάλλει τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἐντύπωσιν ταύτην. Ἴδου ὅμως πρὸ ἡμῶν δεξιὰ ὑψούμενον ἐν νέον τεμάχιον ἀνατολικῆς χώρας—εἶνε ἡ νῆσος Κέρκυρα. Ἐνῶ τόσῳ συχνὰ διέπλευσα τὰς ἐλληνικὰς θαλάσσας, ποτὲ δὲν ἠδυνήθην νὰ χορτάσω προστατενίζων πρὸς τὰς νήσους αὐτάς θαυμασίως ἀναδυομένας τῶν κυμάτων. Αἱ μικραὶ αὐτῶν διαστάσεις καὶ τὸ εὐσύνοπτον τοῦ σώματός των ἐπιτρέπουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μακρόθεν τοῦλάχιστον νὰ τὰς περιλάβῃ τις διὰ τοῦ βλέμματός του. Ὡς αὐτοτελῆ πλαστικὰ δημιουργήματα τέχνης φαίνοντ' ἐκεῖ ἡρεμοῦντα ἐπὶ τῆς ἐλαφρῶς κυμαίνουσας θαλάσσης, πρὸς τὴν ὁποίαν αἱ βραχυδαίεις κορυφαὶ καὶ τὰ ὄρη, μὲ τὰς μονίμους καὶ ἀκινήτους γραμμὰς καὶ τὰ σχήματα, ἀποτελοῦσι μεγαλοπρεπῆ καὶ ἀπλῆν ἐν ταύτῳ ἀντίθεσιν, ἐνῶ τὰ χρώματ' αὐτῶν μὲ τὰς ὑπερύθρους καὶ ὑπόχρους καὶ φαιᾶς καὶ μελανωπὰς αὐτῶν μαρμαρυγὰς συνιστῶσι μετὰ τῶν βαθυκυάνων κυμάτων στοιχειώδη ἁρμονίαν, τὸ γόητρον τῆς ὁποίας καὶ αὐτὸν τὸν ἀναίσθητον ταξειδιώτην κατακυριεύον, μένει φυσικῶ τῷ λόγῳ ἀληθμόνητον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, τοὺς συμφῶνως πρὸς τὴν φύσιν αἰσθανομένους. Τὸ συνήθως λεγόμενον, ὅτι ἡ ζωντανὴ καὶ ἰσχυρὰ τῆς θαλάσσης καὶ τῶν ὁρέων ἀλληλεπίδρασις ἀποτελεῖ τὸ κάλλος, ὀφείλεται κατὰ μέγιστον μέρος εἰς τὰς ἐκ τῶν ἐλληνικῶν νήτων ἐντυπώσεις.

Ἡ Κέρκυρα δὲν παρουσιάζει ἀληθῶς τὸ εὐσύνοπτον ἐκεῖνο εἰς τὸν ἀπὸ βορρᾶ προσπλέοντα. Ὁρεινὴ χώρα ἐγκαρσίως ἀπ' ἀνατολὴν πρὸς δυσμὰς ἐκτετατομένη καλύπτει καὶ τὴν περαιτέρω συνέχειαν τῆς νήσου. Χωρία καὶ ἄλλα ἐλαίων φαίνοντ' ἐγκατεσπαρμένα ἐπὶ τῶν κλιτύων· μέχρι χιλιόμετρων τινῶν χωρεῖ πυργουμένη πρὸς τὴν ἡπειρον καὶ κορυφῶνται οὕτως εἰς τὸ σημεῖον, τὸ ὁποῖον οἱ μὲν Ἱταλοὶ ὀνομάζουσι Σάν Σαλβατόρε, οἱ δ' Ἕλληνες Παντοκράτορα, ἔχον ὕψος μέχρις 900 μέτρων. Ἀλλ' εὐθὺς ὡς εἰσπλεύσῃ τις διὰ τοῦ στενοῦ ἰσθμοῦ, τὸ περιγράμμα τῆς νήσου

ὀπισθοχωρεῖ ἀναπτυσσόμενον πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του. Ἡ δ' ἐπιφάνεια τοῦ ὕδατος καίπερ εὐρυνομένη, ὁμοιάζει μολαταῦτα περικλίστον θαυμασιάν ὀρεινὴν λίμνην, αἱ ὄχθαι τῆς ὁποίας στεφανοῦνται ἀριστερὰ μὲν ἀπὸ τὰ μονήρη ἀλβανικὰ ὄρη, δεξιὰ δὲ ἀπὸ τοὺς γελόντας λειμῶνας καὶ τὰ ὑψώματα τῆς νήσου. Ἡ νῆσος ὅμως χωρεῖ, παρομοία μὲ στενὴν τῆς ξηρᾶς γλῶσσαν κάτω πρὸς τὰ νοτιανατολικά τοῦ ὀρίζοντος, ἔνθα ἐν τῇ κυανῇ ἀποστάσει φαίνεται ὡς αἰωρουμένη ἐπὶ τῶν ὕδατων καὶ συγχεομένη πρὸς τὴν ἀντίθετον παραλίαν. Καὶ αὕτη εἶνε πλήρης ὁρέων, ἀλλὰ ταῦτα κατὰ τὸ ἀνώτερον αὐτῆς μέρος σπανίζουσιν, ἄρχονται δὲ ὑψούμενα πάλιν περὶ τὸ μέσον τῆς νήσου μὲ τὸ καλλίγραμμον ὄρος τῶν Ἀγίων Δέκα (565 μέτρα). Κατὰ τὸ μέρος τοῦτο τὸ πλάτος τῆς γλῶσσης εἶνε ἀκόμη περὶ τὰ ἑξ ἑως ἑπτὰ χιλιόμετρα, στενεύεται δὲ νοτιώτερον μάλιστα ἐπὶ ἐνὸς σημείου μέχρι τριῶν ἑως τεσσάρων χιλιόμετρων. Προσφυῶς πῶς δύναται τις νὰ παρομοιάσῃ τὸ ὅλον τῆς νήσου σχῆμα μὲ σκέλος ζώου ἐκ τῶν μονωνύχων, μακρὸς τοῦ ὁποίου θὰ ἦτο τότε ἡ ἐγκαρσίως κειμένη ὀρεινὴ ἐκεῖνη χώρα, ἥς ἐμνήσθημεν ἀνωτέρω. Ἡ νῆσος εἶνε κυρίως εἰπεῖν μικρά. Ἀκόμη καὶ ἐκ τῶν Ἰονίων νήσων ὑπερβάλλει αὐτὴν κατὰ τὸ μέγεθος ἡ Κεφαλληνία. Ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους αὐτῆς εἶνε περὶ τὰ 600 τετραγωνικά χιλιόμετρα, ἥτοι κατὰ τὸ ἡμισυ μείζων τοῦ Ἀμβούργου καὶ τῆς εἰς αὐτὸ ἀνηκούσης χώρας καὶ ὀλίγον μεγαλειτέρα τοῦ Λύβεκ καὶ τῆς Βρέμης ὁμοῦ λαμβανομένων. Εἰς τοῦτο ὅμως πρέπει νὰ συνηθίσῃ τις εὐθὺς ὡς πατήσῃ τὸ ἔδαφος τῆς Ἑλλάδος: ὅτι ἡ φήμη καὶ τὰ ὀνόματα ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ εἶνε ἀσυγκρίτως μεγαλιτέρα τῶν τοπικῶν τῆς ὕλης διαστάσεων.

Περὶ τὸ μέσον τῆς νήσου μεταξὺ εὐλιμένων καὶ ἁρμοδίων πρὸς συνοικισμοὺς χωρίων ὑπέδειξεν ἡ φύσις τὴν μόνην διὰ πρωτεύουσιν κατάλληλον θέσιν, ἡ ὁποία ὡς ἐκ τούτου καὶ ὀλίγον μόνον μετετοπίσθη ἀνέκαθεν. Ὡς εἰκὼν πλήρης μαγείας ἐγείρεται σήμερον ἡ πόλις πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ ναυτιλλομένου. Ὡς ἔργον τέχνης, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἀφῆρθη πᾶν τὸ περιττὸν καὶ τυχαῖον, ὑψοῦται πρὸς τὸν οὐρανὸν ὁ τεράστιος βράχος ὅστις ἀπὸ τῆς παραλίας χωρεῖ εἰς τὴν θάλασσαν. Λαμβάνων τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ ἀπὸ ὑψικρήνου κορυφῆς—ἐξήκοντα πέντε μέτρων ὕψους—ταπεινοῦται σχηματίζων ῥάγιν ἀρκετὰ ἐκτεταμένην καὶ ἀνέρχεται ἐτι ἄπαξ ἀποτελὼν ἄλλην ταπεινωτέραν κορυφὴν, πρὶν ἢ ὡς κατ' ἀρχὰς μὲν ἀποτόμως εἶτα δὲ ἡρέμα κατιῶν, βυθισθῇ εἰς τὴν θάλασσαν.

Ἀμφότεραι αἱ κορυφαὶ περιστέφονται δι' ἰσχυρῶν τειχῶν συνδεόντων αὐτάς πρὸς ἀλλήλας, ἐκ δὲ τοῦ ἐλληνικοῦ τούτου ὀνόματος κορυφαὶ φρονοῦσιν ὅτι εἰμπορεῖ νὰ παραγάγῃ τις τὸ σημερι-

νὸν ὄνομα τῆς νήσου Κορφοί, τὴν ὁποίαν οἱ ἀρχαῖοι ὠνόμαζον Κόρκυραν ἢ Κέρκυραν. Ἰσχυρὰ τεῖχη περιβάλλουσιν ἐν μέρει καὶ τὴν κάτω περιφέρειαν ὡς καὶ τὴν κλιτὺν τοῦ βράχου. Ὅπου ὁ φαῖς καὶ διερωγῶς αὐτοῦ ἀσβεστόλιθος προβάλλει εἰς τὸ φῶς, τὴν ἐνδύον προφυλάττοντες ἀπὸ τῆς φθορᾶς καὶ μετριάζοντες τὰς ῥωγμὰς αὐτοῦ πράσινοι θάμνοι φυόμενοι πικτοῦ ὅπου εἰμποροῦν νὰ εὔρουν ὀλίγην τροφήν. Κυπάρισσοι μὲ τὸ βαθυπράσινον αὐτῶν χροῶμα κατέρχονται σοβαρὰ ἀπὸ τῆς κλιτύος τῆς ὑψίστης κορυφῆς καὶ ὀρθοῦνται σύμπυκνοι ἐπὶ τῆς μεταξὺ τῶν δύο κορυφῶν ῥάχews.

Ἡ θέα τῆς πόλεως, ἥτις ἐξελίσσεται πλησίον καὶ ὀπισθεν τῆς βραχέως ἀκροπόλεως, εἶνε πολὺ ὀλιγώτερον παθητική. Ὁ εἰσπλέων διακρίνει ὁλονὲν εὐκριέστερον γραφικὴν σωρείαν οἰκιῶν, αἱ ὁποῖαι παρὰ τὴν θάλασσαν εὐπειθῶς ἀκολουθοῦσι τὴν ιδιότροπον γραμμὴν τῆς βραχέως ἀκτῆς, ποικίλαι, στεναὶ καὶ ὑψηλαὶ μέχρι τεσσάρων καὶ πέντε πατωμάτων, ὅπου ἐξ ἀνάγκης βέβαια συμβαίνει ἐν μικραῖς πόλεσιν, ὁσάκις ὑπὸ ζώνης φρουρίων περιβαλλόμεναι στεροῦνται πάσης εὐρυχωρίας.

Εἰς τὸν ἐξ Ἰταλίας προερχόμενον ἡ γενικὴ τῆς πόλεως φυσιογνωμία παρουσιάζει τι τὸ σύνθηες καὶ οἰκεῖον, ὡς καὶ τὰ κωδωνοστάσια τῶν ἐκκλησιῶν, τὰ ὁποῖα ὑψοῦνται τῆδε κακεῖσε. Ἀλλ' εὐθὺς ὡς ὁ ποὺς ἡμῶν πατήσῃ τὴν ξηρὰν τὸ πρᾶγμα μεταβάλλεται: "Ὅσω καὶ ἂν ἔχῃ τι τὸ ἰταλικόν, ὅτι τὰ ὑπόγεια τῶν οἰκιῶν ἔχουσι πολλάκις σχῆμα στοῶν ἢ σκιαδῶν, ἡ ζωὴ καὶ ἡ κίνησις παρίστανται εἰς τὸν Εὐρωπαϊὸν ξενικῶς ἀνατολικὰ. Ἦδη κάτω, μόλις ἀφήσῃ τις τὸν περίβολον τοῦ τελωνείου, πρέπει νὰ διαβῇ δι' ἀνηκούστου μίγματος ὁσμῶν, τὰ κύρια τοῦ ὁποίου συστατικὰ φαίνονται νὰ εἶνε καίόμενον ἔλαιον, ἰχθύες οὐχὶ ἄμεμπτοι καὶ αἷγιος τυρὸς διαφόρων ἡλικιῶν. . . Ὅταν δέ τις ἀνέλθῃ πλεον τὴν κυρίαν τῆς συναλλαγῆς ἀρτηρίαν, τότε παρίσταται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ἡ ἐν ἀρχῇ περιγραφεῖσα θέσις τῆς νήσου ἐν τῇ παγκοσμίῳ συγκοινωνίᾳ. Παρὰ τὴν εὐρωπαϊκὴν ἐνδυμασίαν ἐμφανίζεται ἡ φουστανέλλα τῶν Ἀλβανῶν, ὡς λευκὴ πολύπτυχος ἐσθῆς τοῦ μπαλέττου — ἐπειδὴ μόνον οὕτως εἰμπορεῖ κανεὶς νὰ τὴν ὀνομάσῃ, — ἡ πλατεῖα βράκκα τῶν νησιωτῶν τῆς ἀνατολικῆς Ἑλλάδος, ἰθαγενῶν ἐνδύματα, ξένων χωρῶν ναῦται, Ἕλληνες ἱερεῖς μὲ τὰ ποδήρη μαῦρά τῶν ῥάσα καὶ μὲ τὰ καλυμμαῦχια ἐν εἰδεί ὑψηλῶν ἄνευ σκιαδίου πύλων.

Ἰταλικά καὶ ἑλληνικά, γαλλικά καὶ γερμανικά, ἀλβανικά καὶ βεθιώως καὶ τουρκικά διασταυροῦνται εἰς τὴν ἀκοήν σας λαλούμενα ὑπ' ἀνθρώπων φέρδην μίγδην σπευδόντων, κραυγαζόντων, χειρονομούντων. Εἰς ἐμὲ προσωπικῶς ἰδιαι-

τέραν ἐντύπωσιν ἐνεποίησε πάντοτε καὶ τι ἡσυχότερον, ἀσημότερον: αἱ ἑλληνικαὶ τῶν ὁδῶν πινακίδες καὶ αἱ τῶν καταστημάτων ἐπιγραφαί. Ἐν ταύταις κατενόησα τὸ πρῶτον πρακτικῶς, ὅτι ἡ Ἑλλάς καὶ οἱ Ἕλληνες πράγματι ὑπάρχουσι καὶ ζῶσιν. Ἐπὶ τέλους ἀφικνούμεθα εἰς μίαν ἀθροιστικὴν ἐγκαρσίαν ὁδόν, μετὰ δέ τινα βήματα, ἰδοὺ ἡμεῖς ἐπὶ ἐπιμήκους ὑπὸ δενδροστοιχιῶν σκιαζομένης πλατείας, τῆς παραδοξοτέρας ἣν εἶδε τίς ποτε, καὶ ἡ ὁποία παρεντίθεται ἐνταῦθα μεταξὺ τοῦ ὄγκου τῆς πόλεως καὶ τοῦ φρουρίου.

Αὕτῃ εἶνε ἡ περίφημος Σπιαράδα τῶν Κερκυραίων. Ἀριστερὰ περιορίζεται ὑπὸ τοῦ εὐπρεποῦς ἀλλὰ μηδεμίαν ἔχοντος ἀξίωσιν παλατίου, τὸ ὁποῖον οἱ Ἀγγλοὶ φιλοδόμησαν διὰ τοὺς ἀρμοστάς των, καὶ τὸ ὁποῖον τώρα ἀνήκει εἰς τὸν Βασιλέα τῆς Ἑλλάδος. Ἐν τῷ θελκτικῷ πρὸ αὐτοῦ κήπῳ ἵσταται ὁ ὀρειγάλκινος ἀνδριάς ἐνὸς τῶν Ἀγγλῶν ἐκεῖνων, ὅπισθεν δ' αὐτοῦ ἀνεμίζει τοὺς κλάδους τοῦ ἐν φοινικόδενδρον. Ἐνώπιον ἡμῶν κεῖται ἡ βραχέως ἀκρόπολις, κεχωρισμένη τῆς πόλεως διὰ βαθείας τάφρου, παρ' αὐτὴν δ' ἀριστερὰ καὶ δεξιὰ τὸ βλέμμα φέρεται πέραν τῆς θαλάσσης πρὸς τὰς ἀκτὰς τῶν νήσων καὶ τῆς ἡπείρου ἀπέναντι.

PR DI' HIRSCHFELD

Ἐπεται τὸ τέλος

ΘΑΝΑΤΟΣ ΠΑΛΛΗΚΑΡΙΟΥ

Διήγημα

Συνέχεια, ἴδε σ. 179.

Ἦρθεν ὁ Αὐγούστος. Ὁ βαρεμένος μπορούσε νὰ πάρῃ τὸ πόδι του, μὰ νὰ τὸν πάρῃ ἀνθρώπου μάτι δὲν ἤθελε, κ' ἔμενε 'ς τὸ σπῆτι του κλεισμένος. Ἀπὸ τὸ παραθύρι του κανεὶς ἀντίκρυζε τὸν ἡμερογιαλὸ τοῦ Θαλασσοχωριοῦ ν' ἀλλάζῃ χίλια χρώματα, σὰ χίλια ὄνειρα σὲ κάθε χρυσοφίλημα τοῦ ἡλίου ἀπ' τὸ πρῶτ' ὡς τὸ βράδυ· ἀντίκρυζε κανεὶς τὸ πέλαγος· ῥοδογάλανο τὴν αὐγὴν, τὸ μεσημέρι ἀσημοχρυσό· μένο, μαυροπράσινο σὲ λιγάκι, μενεξεδένιο μιὰ στιγμὴ 'ς τὸ βασιλεμα· καὶ κάποτε τρεμούλιαζε μ' ὅλα μαζί τὰ χρώματα σὰν κόσμος ὁλόκληρος μὲ κάθε λογῆς ἔγνοιαις καὶ πάθη. Κ' οἱ ἄνεμοι τὸν ἐσπρωχναν τὸν ἡμερογιαλὸ τοῦ Θαλασσοχωριοῦ πότε βθεῖα 'ς τὸ κανάλι, πότε τὸν ἔχυναν περίσσιο πρὸς τὴ στεριά· καὶ ἄλλην ὥσιν τοῦδινε ὁ βοριάς, ἄλλην γλυκάδα ὁ μαῖστρος, ἄλλην μυρουδιά ὁ πονέντης, ἄλλα κύματα ἢ νοτιά. Κι' ὁ βαρεμένος ἀπ' τὸ παραθύρι του, κάλλιο ἀπ' τὰ χρώματα ὅλα κι' ἀπ' τὰ μουρουρίσματα κι' ἀπ' ταῖς πνοαῖς κι' ἀπ' τὰ κάλλη ὅλα ἐκεῖνα, ἐνοιθε τὰ μονόξυλα ποῦ ἔσχιζαν ἀνάλαφρα τὰ ἡσυχὰ νερά, μὲ τὸ λευκὸ πανάκι,